

Bijlage 1

Ontwerp voor een kader

Platform JEP heeft gevraagd om een kader voor het ontwikkelen en toetsen van activiteiten die gericht zijn op de preventie en aanpak van polarisatie. Bestaande kaders en de uitkomsten van de verkenning in literatuur en praktijk hebben geleid tot dit ontwerp.

Dit kader bestaat uit 24 vragen die met ‘ja’ of ‘nee’ beantwoord kunnen worden. Aan de hand van deze vragen kan de gebruiker bepalen of een aanpak of werkwijze kans maakt om effectief polarisatie te voorkomen of tegen te gaan. De vragen zijn verdeeld in drie onderdelen:

- algemene eisen die je mag stellen;
- meer specifieke voorwaarden aan acties voor het tegengaan van polarisatie;
- nog meer nauwkeurige vereisten om polarisatie goed aan te pakken.

Aan de hand van deze vragen kun je een activiteit of aanpak verder ontwikkelen of toetsen.

Aan dit kader is nog een schema toegevoegd waarmee je initiatieven en aanpakken kunt indelen aan de hand van het niveau en de mate van polarisatie waarop ze gericht zijn.

A. Algemene kenmerken

Vraag		Antwoord
1	Is de aanpak of interventie beschreven?	Ja
		Nee
2	Is er een handleiding van de aanpak of interventie beschikbaar?	Ja
		Nee
3	Is beschreven op welk probleem de interventie of aanpak gericht is?	Ja
		Nee
4	Is beschreven wat het doel is van de interventie?	Ja
		Nee
5	Is beschreven wat de doelgroep van de interventie is?	Ja
		Nee
6	Is beschreven waaruit de aanpak of interventie bestaat?	Ja
		Nee
7	Is beschreven wat er nodig is om de interventie of aanpak uit te voeren?	Ja
		Nee

Wanneer het antwoord op een of meer van deze vragen ‘nee’ is, dan weet je dat er een belangrijk element ontbreekt of nog niet op orde is, en dat er stappen nodig zijn om dit gemis aan te vullen. Dat zijn in het kort de volgende stappen.

- Bij **‘nee’ op vraag 1**: maak eerst een nauwkeurige beschrijving van wat de activiteit of aanpak precies inhoudt. Wat doe je, wanneer, bij welke groep en hoe doe je dat?
- Bij **‘nee’ op vraag 2**: beschrijf de activiteit of aanpak op zo’n manier dat iemand anders die op dezelfde manier kan uitvoeren.
- Bij **‘nee’ op vraag 3**: formuleer zo precies mogelijk wat het probleem is waarop deze activiteit of aanpak gericht is en neem dit in de handleiding op.
- Bij **‘nee’ op vraag 4**: formuleer zo precies mogelijk wat je met deze activiteit of aanpak wilt bereiken (liefst SMART) en neem dit in de handleiding op.
- Bij **‘nee’ op vraag 5**: formuleer zo precies mogelijk welke individuen of groepen je met deze activiteit of aanpak wilt bereiken en neem dit in de handleiding op.
- Bij **‘nee’ op vraag 6**: formuleer zo precies mogelijk hoe je bij deze activiteit of aanpak te werk gaat: wat je precies moet doen en in welke volgorde. Neem dit in de handleiding op.
- Bij **‘nee’ op vraag 7**: formuleer zo precies mogelijk wat er nodig is om deze activiteit of aanpak goed uit te voeren: welke voorzieningen (locatie b.v.) en professionals, hoeveel tijd en materialen. Neem dit in de handleiding op.

B. Specifieke kenmerken

In deze reeks vragen gaat het om het inhoudelijke verband tussen de interventie of aanpak en polarisatie. Bij het antwoord op iedere vraag staat hoe je verder kunt gaan.

Vraag	Antwoord	Verder	
8	Is deze interventie of aanpak expliciet en direct gericht op het voorkomen of wegwerken van polarisatie?	Ja	Door naar vraag 9
		Nee	Noteren en door naar vraag 9
9	Is het doel van de interventie of aanpak goed en precies genoeg beschreven?	Ja	Door naar vraag 10
		Nee	Noteren en door naar vraag 10
10	Is de doelgroep van de interventie of aanpak goed en precies genoeg beschreven?	Ja	Door naar vraag 11
		Nee	Noteren en door naar vraag 11
11	Is het uitvoering van de interventie of aanpak goed en precies genoeg beschreven?	Ja	Door naar vraag 12
		Nee	Noteren en door naar vraag 12
12	Wordt in de beschrijving een verband gelegd tussen probleem, doel en doelgroep waarop deze interventie of aanpak gericht is en polarisatie?	Ja	Door naar vraag 14
		Nee	Noteren en door naar vraag 13
13	Is het mogelijk om een verband te leggen tussen probleem, doel en doelgroep waarop deze interventie of aanpak gericht is en polarisatie, bijvoorbeeld op grond van wat bekend is uit de literatuur?	Ja	Toelichten en door naar vraag 14
		Nee	Stoppen
14	Wordt in de beschrijving aannemelijk gemaakt waarom met deze interventie of aanpak het gestelde doel bij deze doelgroep kan worden bereikt?	Ja	Door naar vraag 15
		Nee	Noteren en door naar vraag 15
15	Is het bekend of de interventie en aanpak effectief is in het voorkomen of wegwerken van polarisatie?	Ja	Toelichten en door naar vraag 16
		Nee	Noteren en door naar vraag 16

Wanneer er veel van deze vragen met nee worden beantwoord, lijkt het erop dat deze interventie of aanpak niet geschikt is voor het voorkomen of wegwerken van polarisatie. Analyseer de punten waarop de interventie tekortschiet door te kijken naar de vragen die met 'nee' zijn beantwoord, onderzoek wat er nodig is om deze punten te verbeteren en voer dat uit.

C. Precieze vereisten

Om goed te kunnen inspelen op polarisatie moet een aanpak of interventie precies zijn, stelt Van Wonderen (2019) in de handreiking *Van polarisatie naar verbinding in buurten*. Daarover gaan deze vragen.

Vraag	Antwoord	Verder	
16	Kan deze interventie of aanpak helpen om polarisatie te signaleren?	Ja	Door naar vraag 17
		Nee	Noteren en door naar vraag 18
17	Is beschreven hoe die signalering in zijn werk gaat en waarop die gebaseerd is?	Ja	Door naar vraag 18
		Nee	Noteren en door naar vraag 18
18	Wordt met deze interventie of aanpak polarisatie verminderd?	Ja	Door naar vraag 19
		Nee	Noteren en door naar vraag 20
19	Kan die vermindering worden aangetoond?	Ja	Toelichten en door naar vraag 20
		Nee	Noteren en door naar vraag 20
20	Versterkt deze interventie of aanpak de verbinding tussen groepen?	Ja	Door naar vraag 21
		Nee	Noteren en door naar vraag 22
21	Kan die versterking worden aangetoond?	Ja	Toelichten en door naar vraag 22
		Nee	Noteren en door naar vraag 22
22	Houdt de interventie of aanpak rekening met specifieke verschijningsvormen van polarisatie?	Ja	Toelichten waaruit dat blijkt en door naar vraag 23
		Nee	Noteren en door naar vraag 23
23	Houdt de interventie of aanpak rekening met specifieke oorzaken en triggers van polarisatie?	Ja	Toelichten waaruit dat blijkt en door naar vraag 24
		Nee	Noteren en door naar vraag 24
24	Houdt de interventie of aanpak rekening met specifieke achtergronden en contexten die een rol kunnen spelen bij polarisatie?	Ja	Toelichten waaruit dat blijkt
		Nee	Noteren.

Deze vragen gaan verder dan de voorgaande. Om ze goed te beantwoorden is een (zelf)kritische houding nodig. Wat betekent het om op de vragen 16, 18 en 20 het antwoord 'ja' te geven? De vragen 17, 19 en 21 helpen om daar goed over na te denken.

De vragen 22, 23 en 24 zijn bedoeld om na te gaan of de aanpak of activiteit wel precies genoeg is om effectief te kunnen zijn.

Wanneer het antwoord op een of meer vragen 'nee' is, dan is dit een aanwijzing op welk punt de activiteit of aanpak kan worden verbeterd. In alle gevallen is het nodig om eerlijk antwoord te geven. Het nut van dit kader is natuurlijk dat het helpt om verder te komen in het ontwikkelen van een effectief middel om polarisatie te voorkomen of tegen te gaan.

D. Hulpmiddel bij classificatie interventies

Niveau	Mate van polarisatie									
	Beginnend			Gevorderd				Sterk		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Individu										
Groep										
School(klas)										
Wijk/buurt										
Stad										
Samenleving										
Sociale media										

Schema voor inschatting van de mate van polarisatie in relatie tot de mogelijke niveaus waarop polarisatie zich voordoet.

Voor het (verder) ontwikkelen van een effectieve aanpak van polarisatie is het belangrijk nauwkeurig te bepalen om wat voor polarisatie het gaat. Dit schema kan helpen bij het vaststellen waar de polarisatie zich vooral voordoet en hoe ver die al is voortgeschreden.

Uitgave van Platform JEP

Info@platformjep.nl
www.PlatformJEP.nl

Het onderzoek is uitgevoerd door Verwey-Jonker Instituut en Nederlands Jeugdinstituut in opdracht van Platform JEP.

Auteurs: Ron van Wonderen en Gert van den Berg
Met medewerking van: Leyla Reches en Puck van Suylen
Eindredactie: Platform JEP

© Juni 2019, Verwey-Jonker Instituut & Nederlands Jeugdinstituut

Platform JEP
Jeugd preventie van
Extremisme en Polarisatie

*Verwey-
Jonker*
Instituut

**Nederlands
Jeugdinstituut**